

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 19.08.2014

Vår ref.: 2014/6260

Arkivnr.: 561

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

---

www.fylkesmannen.no/rogaland

Søknad om bygging av Songesand kraftverk, Forsand - Småkraft AS - uttale

---

Bygging av Songesand kraftverk vil medføre stort tap av inngrepsfri natur og forringelse av viktige naturkvaliteter i Skurvedalen. Inngrep og fraføring av vann vil redusere områdets landskapsverdi og potensial for friluftsbruk og reiseliv. Fylkesmannen i Rogaland fraråder at det gis konsesjon.

Bakgrunn

Småkraft AS søker om å bygge Songesand kraftverk i Forsand kommune. Vannet fra Skurvedalsåna ønskes overført fra inntak ved Stølatjørna på kote 400, via 2200 meter boret tunell/rørgate til kraftverk på kote 40 i Dalaåna. Kraftverksturbinen har en største slukeevne på 1,75 ganger middelvannsføringa på 1,41 m³/s. Kraftverket vil få en installert effekt på 8,55 MW, og gjennomsnittlig årlig strømproduksjon er beregnet til 26,2 GWh. Det er foreslått slipp av minstevannføring lik 5-persentilen, som er på 125 l/s om sommeren og 76 l/s om vinteren.

Denne saken vurderes etter vannressursloven § 8, og Fylkesmannen er høringspart med miljø som ansvarsområde.

Fylkesmannens vurdering

Friluftsliv og reiseliv

Skurvedalen er et «særpreget landskapsområde i et fjellterreng med variert natur og kulturlandskap» på nordsiden av Lysefjorden, og er beskrevet som «vakkert landskap» i den fylkeskommunale rapporten «Vakre landskap i Rogaland» (1995). Den planlagte utbyggingen vil ikke bare påvirke landskapsbildet i forbindelse med selve vassdraget, men også landskapsinntrykket langs fjorden. Lysefjorden er i samme rapport gitt «meget høy landskapsverdi/nasjonalt interesse», og representerer en internasjonal landskapskarakter.

Mange av vassdragene på sørsiden av fjorden er utbygde, mens nordsiden, hvor bl.a. Skurvedalsåna (og Dalaåna) ligger, har ingen utbygginger av vassdrag mot fjorden. Skurvedalen inngår i fylkesplan for friluftsliv (FINK) under området «Sandvatnheia», og er således et verdifullt område for rekreasjon og friluftsliv. I selve dalen ligger to vann (utvidinger av elva) som lokalt bærer navnet «Paradis» - et usedvanlig vakkert turmål.

Tiltaksområdet ligger også innafor den foreslåtte Preikestolen nasjonalpark .

Lysefjordens nordside med Preikestolen som reisemål har flere hundre tusen besøkende i året, både langs landsiden og med fjord-cruise. Reiselivssatsingen er betydelig og i sterk vekst. For eksempel utgjør Bakken gård ved utløpet av Skurvedalen er svært verdifullt kulturlandskap. Gården og stien langs dalen inngår Stavanger Turistforenings satsing på «Lysefjorden Rundt»-løypa.

Økosystem og biologisk mangfold

En naturlig vannføring med årlige vannstandssvingninger bidrar til områdets opplevelsesverdi, og denne verdien vil reduseres når 95 % av vannet føres vekk fra en fem km lang elvestrekning. I Skurvedalen er det i tillegg registrert to bekkekløfter med verdi B-*viktig*. På tross av vanskelig tilgjengelighet ble det her funnet flere arter av kravfulle og fuktighetskrevede kryptogamer. Disse blir direkte påvirket av en redusert vannføring.

Biomangfoldrapporten omtaler ellers et svært rikt fugleliv, med flere registrerte arter med status nær truet (NT), blant annet hønehauk. Kongeørn og vandrefalk hekker flere steder langs Lysefjorden. Det er dessuten påvist to (?) hekkende fossefall-par i øvre deler av Skurvedalsåna. Spesielt fossefall vil trolig lide av den planlagte vannføringsreduksjonen.

Nedre deler av Dalaåna har forekomst av ål (kritisk truet, CR). En av konsekvensene av overføringen av Skurvedalsåna er økt vannføring i Dalaåna nedafor kraftverket (fra 2,3 m³/s til 3,7 m³/s i middelvannføring). Det er uvisst hvilke konsekvenser en økt vannføring vil ha å si for ålen, men det er ikke gitt at det er av positiv karakter.

Skurvedalen ble vurdert som verneverdig for barskogsvernet på 1990-tallet (prioritet 2 av 3), men uten oppfølgende vern (NINA utredning 31-1992). Spesielt i øvre del av dalen er det eldre furuskog (innslag av 100 – 200 år gammel skog). Innslag også av svært gamle og store ospetrær.

Tap av INON

Utbygginga vil føre til et tap av INON, sone 2, på 4 km², samt at 4,6 km² av sone 1-området vil bli redusert til sone 2. Dette er en 31 % reduksjon av sone 1-området nord for Lysefjorden. Inngrepsfrie naturområder er viktige for biologisk mangfold, men også for friluftsliv og naturopplevelser. Det er en uttalt målsetting at slike områder i størst grad skal bevares for framtida.

I følge NVEs kartdatabase over eksisterende og omsøkte vannkraftverk, går det frem at Skurvedalen og Daladalen utgjør senteret av en urørt «lomme» i et ellers sterkt utbyggt område rundt Lysefjorden. Sammen med omsøkte Dalaåna og Nordåna kraftverk, samt Øvre Dalaåna kraftverk, vil utbygging av Skurvedalsåna bidra i betydelig grad til en bit-for-bit-utbygging. Fylkesmannen mener dette vil undergrave både nasjonale naturverdier og opplevelseskvaliteter, jfr. naturmangfoldloven §1 (landskap og opplevelsesverdi) og §10 (økosystemtilnærming og samla belastning).

Konklusjon

Basert på området natur- og friluftslivverdier mener Fylkesmannen at utbygging i dette området vil være meget kontroversielt. Ikke minst det store tapet av INON er ikke forenlig med bærekraftig vassdragsutnyttelse. Den planlagte vannføringsreduksjonen vil påvirke fem kilometer elvestrekning, noe som vil kunne ha svært negative konsekvenser for viktige naturtyper og arter. Samtidig er det uheldig for opplevelsesverdien til et regionalt og til dels nasjonalt viktig friluftsområde. Fylkesmannen vil derfor fraråde at det gis konsesjon til bygging av Songesand kraftverk.

Med hilsen

Per Kristian Austbø
ass. fylkesmiljøvern sjef

Irvin Kilde
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

Saksbehandler: Irvin Kilde
Saksbehandler telefon: 51568735
E-post: fmroi@fylkesmannen.no